

Stockmannkoncernens
ANSVARSRAPPORT 2009

STOCKMANN

ANSVARSRAPPORT

Värden och handlingssätt skapar en grund för ansvarsfull verksamhet

Stockmanns grundvärden samt lednings- och handlingssätt skapar en grund för ansvarsfull verksamhet. Ansvar utgör ett av Stockmannkoncernens sex grundvärden, och samhällsansvar utgör en del av Stockmanns långsiktiga verksamhet. Stockmanns samhällsansvar riktar sig särskilt till koncernens egna anställda och miljö, produktsäkerhet samt främjandet av ansvarsfull importhandel.

Förverkligandet av samhällsansvaret och utvecklingsarbetet som hänför sig till det styrs i koncernen av en styrgrupp för samhällsansvar som leds av den ena av koncernens vice verkställande direktörer.

Styrgruppens medlemmar representerar samtliga affärsenheter. Gruppen har i uppgift att främja den målbild för samhällsansvar som Stockmanns ledningsgrupp har bekräftat samt att förverkliga fastslagna politiker inom affärsenheterna. Styrgruppen bereder och uppdaterar principerna och politikerna för samhällsansvar. Samtidigt upprätthåller gruppen diskussionen om ansvarsfull verksamhet och dess tyngdpunktsområden, svarar för anskaffningen av rapportmaterial samt utvärderar förverkligandet av ansvarsfull verksamhet i koncernen.

Uppföljningen av ansvar sker i praktiken bl.a. med hjälp av olika ekonomiska mätare samt mätare för miljöansvar och socialt ansvar, auditering av miljösystemet ISO 14001 och översikter av miljölagstiftningen, kvalitetsuppföljning av produkter och betjäning samt auditering av varuleverantörskedjan. Uppföljning och utveckling sker också i de nationella och internationella sammanslutningar och organisationer inom branschen i vilkas verksamhet Stockmann aktivt deltar.

RAPPORTENS BEGRÄNSNINGAR

Stockmann vill öppet informera om sitt samhällsansvar till intressentgrupperna. Rapporteringen täcker hela koncernens verksamhet. De ekonomiska nyckeltalen är tagna ur den lagstadgade bokföringen och många av miljöansvarets nyckeltal bekräftas i anslutning till ISO 14001-certifieringar. Nyckeltalen har beräknats enligt samma principer som för tidigare rapporteringsår.

Stockmann iakttar bokföringsnämndens (KILA) allmänna anvisning om bokföring, beräkning och presentation av miljöaspekter i bokslutet. Internationella Global Reporting Initiatives (GRI) indikatorer har till lämpliga delar tillämpats genom att välja de indikatorer som är väsentliga med tanke

på Stockmanns verksamhet. Analysen följer GRI:s trepelarmmodell, där ansvarsfrågor granskas utifrån ekonomiskt ansvar, socialt ansvar och miljöansvar. Rapporten har inte granskats av tredje part.

Lindex har gjort en åtskild samhällsansvarsrapport för 2009 som går att läsa både på Lindex webbsida www.lindex.com och Stockmanns webbsida www.stockmann.com.

Ekonomiskt ansvar

Med ekonomiskt ansvar avses att ägarnas avkastningsförväntningar uppfylls, att stadigvarande arbetsplatser erbjuds till de anställda, att nya arbetsplatser skapas, att skatter betalas och att ekonomisk välfärd skapas i samhället överlag. Detaljhandeln bidrar för sin del till skapandet av denna välfärd. Stockmann är en betydande arbetsgivare och skattebetalare samt en avsevärd inköpare av produkter, byggherre, investerare och samarbetspartner. Konkurrenskraft och ett starkt ekonomiskt resultat gör det möjligt att satsa på utveckling av personalens och samhällets välfärd. Socialt ansvarsfull verksamhet skapar i sin tur en stark grund för bolagets ekonomiska tillväxt.

Stockmann är ett börsbolag med ca 44 000 aktieägare. Stockmanns informationsgivningspolicy syftar till att säkerställa att samtliga aktörer på marknaden samtidigt har tillgång till tillräcklig och korrekt information om Stockmann Oyj Abp och Stockmannkoncernen som grund för prisbildningen av Stockmanns aktie och tillförsäkra att publiceringen av informationen sker omgående och opartiskt. Ekonomisk information offentliggörs om moderbolaget, koncernen som helhet och dess affärsenheter varuhusgruppen, Lindex och Seppälä. År 2009 fick Stockmann åter erkännande för sina investerarrelationer, när dess verkställande direktör Hannu Penttilä valdes till bäste IR-chef bland verkställande direktörer vid Finlands största bolag i det svenska analysbolaget Regis jämförelse IR Nordic Markets.

Stockmanns styrelse har fastställt som utdelningsmål över hälften av vinsten som den ordinarie affärsverksamheten genererar. Vid utdelning av dividend beaktas dock den finansiering som den ökade verksamheten kräver.

Stockmann är med i de holländska investeringsbolagen Kempen Capital Managements och SNS Asset Managements index Kempen SNS Smaller Europe SRI för hållbar utveckling. Företagen i indexet anses uppnå höga etiska, sociala och till miljöskydd relaterade kriterier i sin affärsverk-

samhet.

Stockmann donerar årligen medel till välgörenhet, stöd för läkemedelsforskning och andra allmännyttiga projekt. Seppälä genomförde på sin webbsida en tävling där ungdomar fick designa T-tröjor. Försäljningsintäkten för vinnartröjan skänktes till Stationens barn rf och dess stöd till utvecklingen av ungdomsarbetet Walkers. Lindex samlar aktivt in medel till olika välgörenhetsorganisationer. År 2009 samlade till exempel Lindex och dess kunder i över 400 affärer in rekordartade 6,3 miljoner svenska kronor till Cancerfondens kampanj Rosa bandet. Bolaget har även under flera år deltagit i skolgångsprojekt för barn i Kina och Bangladesh.

EKONOMISKA NYCKELTAL

		2009	2008	2007
Omsättning	milj. euro	1 698,5	1 878,7	1 398,2
Rörelsevinst	milj. euro	85,3	121,9	125,2
Vinst före skatter	milj. euro	61,3	71,7	119,4
Dividender	milj. euro	51,2	38,0	75,2
Direkta skatter	milj. euro	7,3	31,9	31,1
Material- och servicenaskaffning	milj. euro	880,8	971,7	791,2
Löner och arvoden	milj. euro	261,2	279,8	181,9
Pensionsutgifter	milj. euro	33,4	32,0	26,3
Personalkonstnader	milj. euro	32,8	38,7	15,8
Utgifter för utbildning av personalen (exklusive direkta lönekostnader)	milj. euro	0,6	1,0	1,2
Personal i medeltal		14 656	15 669	11 161
Antalet deltidsanställda i medeltal		8 207	8 386	5 182
Antal aktieägare		43 929	42 888	39 137
Beviljade donationer *	milj. euro	0,04	0,04	0,1
Erhållna sysselsättningsstöd	milj. euro	0,2	0,2	0,3

* Moderbolaget

Miljöansvar

Affärsenheternas miljöarbete baserar sig på koncernens miljöpolitik som har godkänts av Stockmanns styrelse. Stockmann har i enlighet med sin miljöpolitik förbundit sig att främja och stödja förverkligandet av principerna för hållbar utveckling i affärsverksamheten.

I egenskap av importör av produkter har Stockmann producentansvar, dvs. bolaget är skyldigt att på egen bekostnad sörja för avfallshanteringen och återvinningen av sina produkter. Koncernen har skött sitt producentansvar genom att ansluta sig till producentsammanslutningar, som i sin tur i praktiken svarar för insamlingen och återvinningen av förbrukade produkter och för övrig avfallshandling i hela landet. Förpackningsbranschens miljöregister PYR Ab svarar för insamlingen och återvinningen av förpackningar och förpackningsavfall och SER-Tuottajayhteisö ry (SERTY) i sin tur för återvinningen av el- och elektronikapparater samt bärbara ackumulatorer och batterier. Konsumenterna kan avgiftsfritt returnera förbrukade produkter till insamlingsställen som upprätthålls av dessa producentsammanslutningar.

I koncernen har man satsat på användning av telefon- och videokonferensprogram och utbildning för användning av dessa. På det viset kan man minska resandet och göra sammanträdena mer effektiva och miljövänliga. Vid anskaffning av informationsteknik och förnyelse av utrustningen tas hänsyn till miljön genom att beräkna bland annat utrustningens strömförbrukning eller till exempel om man med den nya utrustningen kan utföra fler uppgifter, varvid antalet apparater minskar och på det viset även elförbrukningen. I inköpsverksamheten strävar man efter att beräkna utrustningens miljöverknings under hela livscykeln. Bruket av elektroniska rapporterings-, räkningshandlings- och arkiveringsystem minskar betydligt behovet av pappersutskrift. Dessutom anvisas arbetstagarna att släcka ljuset och stänga av strömmen från sina arbetsstationer när de lämnar arbetsplatsen och att sortera och återanvända papper och avfall.

VARUHUSGRUPPEN

Stockmanns varuhuskedja i Finland har ett miljösystem som är certifierat i enlighet med standarden ISO 14001. Ett certifierat miljösystem utgör en garanti för att miljöfrågor beaktas på ett helhetsbetonat sätt. Målet är att minska belastningen av miljön bl.a. genom att förebygga uppkomsten av avfall, återvinna avfall och att effektivisera energianvändningen samt beakta miljöaspekter i beslut om inköp och sortiment. Varuhusens miljösystem byggdes upp och certifierades under åren 2002–2003. Certifikatet ISO 14001 är frivilligt och visar att Stockmannvaruhusen utvecklar sitt miljöarbete över den lagstadgade miniminivån.

ISO 14001-certifieringen täcker funktionerna i Stockmannvaruhusen i Finland och Akademiska Bokhandeln samt varuhusgruppens gemensamma kontors- och lagerfunktioner i Sockenbacka i Helsingfors. De certifierade funktionerna omfattar nästan 5 000 anställda. Interna och externa tidsbestämda utvärderingar som hänför sig till certifikatet utförs regelbundet. I dem verifieras att verksamheten uppfyller de krav som standarden ställer. Extern auditering utförs årligen i Helsingfors varuhus och vartannat år i övriga varuhus i Finland. Under år 2009 utfördes interna auditeringar vid samtliga varuhus och kontors- och lagerlokaler i Sockenbacka samt externa auditeringar vid varuhusen i Helsingfors, Hagalund och Östra centrum samt vid kontors- och lagerlokaler i Sockenbacka.

I anknytning till skapandet av varuhusens miljösystem har de viktigaste miljöaspekterna identifierats och klassificerats och direktiv om handlingssättet i miljöfrågor utarbetats samt mål uppställts. Samtliga organisationsnivåer bär ansvaret för att verksamheten iakttar direktiven. I anknytning till miljösystemen har också mätare för uppföljning av verksamheten på miljön utarbetats. Resultaten och verksamheten enligt målsättningarna utvärderas årligen vid ledningens översikter.

På Delikatessavdelningarna i varuhusen i Finland, samt övriga ställen som säljer färdigmat, har man sedan år 2005 använt bionedbrytbara BioWare-portionsaskar som ett led

► Rättvisemärkta rosor till salu på Stockmann.

i arbetet som syftar till att förebygga uppkomsten av avfall i varuhusen. Också askarna för bakverk har ersatts med en miljövänligare, komposterbar ask. Vidare ingår många ekologiska produkter och Rättvisemärkta produkter i Stockmanns Delikatess omfattande sortiment, och miljömärkta produkter säljs i varuhusen. Som alternativ till plastkassen erbjuder Stockmann i Finland och Baltikum förmånliga miljövänliga kassar till sina kunder.

Varuhusgruppen utnyttjar i varustransporten externa samarbetspartner, tillsammans med vilka man strävar efter att utveckla transporter i en mer miljövänlig riktning bland annat genom att minska antalet transporter och att gå över till att använda bilar med låga utsläpp.

Hobby Hall införlivades i varuhusgruppen från och med 1.1.2010, och målet är att integrera även mål och verksamhetsmallar förknippade med samhällsansvar under 2010. Miljöansvaret i Hobby Halls distanshandel betonas särskilt i valet av förpacknings- och katalogmaterial. Alla kataloger och förpackningar är tillverkade av miljövänligt material, och de är återvinningsbara. Krav ställs på materialleverantörerna, och alternativa förpackningsmaterial kartläggs aktivt. Miljöutredningar har erhållits av alla materialleverantörer, och nya utredningar genomförs om materialtillverkaren byts. Vid förpackning används även återvinningsmaterial. Man har avstått från kuvert och följebrev i postningen av stamkundskataloger. En del av katalogerna trycks på tunnare papper.

Återvinningen av el- och elektronikskrot i anslutning till distanshandeln i hela Finland fungerar väl: man tar emot el- och elektronikskrot av kunderna i samband med köp av en ny apparat.

LINDEX

Lindex miljöarbete följer principerna i standarden ISO 14001. Lindex bemödar sig att minska användningen av förpackningar och öka återvinningen av bl.a. klädhängare, förpacknings- och dekorationsmaterial. Till förpackningarna väljs material som belastar miljön så lite som möjligt, och materialkraven omfattar också varuleverantörerna. När användningen av blandmaterial undviks i så stor utsträckning som möjligt, är det lättare för kunderna att sortera förpack-

ningsavfallet. Varorna transporteras från logistikcentralen till Lindex affärer i hopvikbara plastlådor som kan användas minst 55 gånger. Plasten i lådorna är återvinningsbar. Tack vare dessa returlådor har användningen av wellpapp minskat ansevärt. Lindex fastställer i sin uppförandekod bland annat krav gällande avfallshantering och vattenrening samt förutsätter att varuleverantörerna följer miljölagarna i de länder där kläderna tillverkas. Vidare kräver Lindex att alla kemikalier hanteras på ett säkert sätt utan att utsätta fabriksarbetarnas hälsa eller miljön för risker.

Lindex är medlem i BCI (the Better Cotton Initiative), vars mål är att göra den konventionella bomullsodlingen mindre skadlig för miljön, och i organisationen Organic Exchange, vars uppgift är att främja ekologisk bomullsodling. Lindex har utökat antalet ekologiska produkter i sitt sortiment de senaste åren. Samtliga avdelningar vid Lindex har allt större utbud av produkter tillverkade av ekologisk bomull som är försedda med en Organic Cotton by Lindex-etikett. Den ekologiska bomullen som används är certifierad av det internationella certifieringsorganet Control Union.

Design- och inköpsavdelningen strävar efter att köpa in produkter med minsta möjliga påverkan på miljön. Att hitta nya arbetssätt, att pröva och bedöma hållbara material och leta efter bättre transportvägar är en del av Lindex arbete för ett hållbart mode. Förutom ekologisk bomull provas bland annat återanvändning av polyamid och polyester, och sortimentet innehåller inga plagg som kräver kemtvätt.

SEPPÄLÄ

På Seppälä uppmärksammas miljöskyddsarbetet i det dagliga arbetet. Bolaget följer regelbundet upp sorterings- och återvinningsmöjligheterna i alla sina butiker i Finland. Merparten av Seppäläs butiker är belägna i stora köpcentra där miljö- och avfallshanteringsfrågor har tagits väl i beaktande. I de utländska butikerna tillämpas lokal lagstiftning och praxis för avfallshantering. Sorterings- och återvinningsanvisningar har utarbetats för butikerna. Seppälä anordnar regelbundet sorterings- och återvinningskurser. Sorteringsgraden är utmärkt vid huvudkontoret och logistikcentralen medan den i butikerna varierar beroende på de möjligheter som

fastigheten erbjuder.

Miljöansvaret återspeglas också i Seppäläs relation till varuleverantörerna. Seppälä har utarbetat detaljerade samarbetsanvisningar för sina varuleverantörer om bl.a. förpackning av produkter och användning av kemikalier. Genom anvisningarna vill man undvika överförpackning av produkter samt inverka på leverantörernas val av förpackningsmaterial och förpackningsrutiner genom att begära bl.a. användning av återvinningsbar förpackningsplast samt förebygga användningen av vissa kemikalier. I samarbetsanvisningarna behandlas dessutom ansvarsfull importhandel och Seppäläs arbete för att främja den.

AVFALLSHANTERING OCH ENERGI

De viktigaste miljöaspekterna i Stockmannkoncernens verksamhet hänförs till avfall och energiförbrukning. Bolagets miljöprestationsförmåga¹ förbättras genom kontinuerligt utvecklingsarbete, sortering av avfall och en bättre energieffektivitet.

En av de väsentligaste frågorna vid minskning av affärsenheternas miljöbelastning är avfallssortering och effektivisering av den. Avfallet sorteras på uppkomststället, dvs. i lager, varuhus och butiker. Avfall som sorteras i Finland är energi- och bioavfall, blandat avfall samt problemavfall, kartong, papper, metallförpackningar och -föremål samt el- och elektronikskrot. Energi- och bioavfall samt papper, kartong och metall levereras till avfallshanteringsanläggningar, problemavfall till problemavfallsanläggningar och blandat avfall till avstjälningsplatser.

På basis av ett pilotprojekt för separat insamling av folie och krympplast, konstaterades att i varuhusgruppen avlägsnas folie- och krympplast till största delen från produkterna i lagren, och därför uppstår det mycket litet plastavfall i varuhusen. Med utgångspunkt från de kunskaperna fattades ett beslut om att fortsätta insamlingen i lagret i Sockenbacka och i varuhuset i köpcentret Jumbo, och detta provas även i

¹ Miljöprestationsförmåga (eng. environmental performance) = ett företags förmåga att hantera miljöfrågorna i sin verksamhet på ett heltäckande sätt.

varuhuset i Tammerfors.

År 2008 inleddes insamling av klar återvinningsplast vid Seppälä, vilket bidrar till att minska mängden energifraktion. 2009 omhändertogs 6 ton återvinningsplast, och på motsvarande sätt lyckades man nästan halvera mängden energifraktion jämfört med föregående år.

Återvinningsgraden av avfall är 92 procent i koncernens verksamheter i Finland. 2009 ökades mängden blandat avfall delvis av tjänstemännens omfattande flytt i samband med Hobby Halls och varuhusgruppens sammanslagning, då cirka 500 personer städade sina platser och arkiv. I de utländska enheterna är den uppskattade återvinningsgraden av avfall 34 procent. Återvinningen organiseras i enlighet med lokala bestämmelser och återvinningsmöjligheter, varpå heltäckande uppgifter inte finns tillgängliga. Årliga mål har uppställts för avfallshanteringen, och resultaten av verksamheten följs upp regelbundet.

Affärsplatsernas varierande praxis beträffande avfallshandling begränsar till en del möjligheterna till en enhetlig rapportering om avfallshandling. De lösningar som butikerna i köpcentra har är ofta beroende av köpcentrens avfallshandlingssystem, och dessutom avviker kommunernas bestämmelser om avfallshandling från varandra.

Koncernens energiförbrukning består av elektricitet, fjärrvärme och vatten, i Helsingforsvaruhuset också av fjärrkyla. Den rapporterade energiförbrukningen förorsakas i första hand av belysning och nedkylning av butiks-, lager- och kontorslokaler samt av elapparater som används i dem. Fastighetsfunktionens mål är att skapa energi- och kostnadseffektiva temperatur-, ventilations- och belysningsförhållanden som stöder affärsverksamheten. I utvecklingen av verksamhetsförhållandena beaktas också faktorer som påverkar personalens hälsa och kundernas trivsel, exempelvis luftkvaliteten inomhus.

År 2009 uppgick elförbrukningen i koncernen till 101 943 MWh, en ökning med 5 procent jämfört med året innan. Ökningen beror närmast på att försäljningsytan blivit större. Målet för den koncernomfattande kampanjen för att spara el som inleddes 2007 är att informera personalen om åtgärder för att spara el och få de anställda att fästa uppmärksamhet

vid energieffektiv användning av elapparater och att ändra sina handlings-sätt. Vid uppföljningen av fastigheternas elförbrukning har särskild uppmärksamhet fästs vid förbrukning utanför öppettiderna. Med hjälp av larm kan man reagera på förändringar i elförbrukningen och förebygga felaktig användning av elenergi.

Den förnyade hustekniken som togs i bruk i anknytning till utvidgningen av Helsingforsvaruhuset höjer den relativa energieffektiviteten. Fjärrkylsystemet, som togs i bruk i maj 2008, har till exempel minskat Helsingforsvaruhusets elförbrukning per kvadratmeter.

År 2006 ingicks ett leveransavtal gällande lampor som omfattar varuhusgruppens verksamhet i Finland. Många lampmodeller kan ersättas med en mer energieffektiv modell. Med energieffektiva lampor uppnås en årlig kalkylmässig inbesparing som motsvarar en veckas elförbrukning i Helsingforsvaruhuset.

Målet för Lindex tvååriga energibesparingskampanj är att minska sin totala elförbrukning räknat på butiksytan med 10 procent fram till och med 2010. Under 2009 minskade elförbrukningen i alla affärer i Sverige med 7 procent. Sparkampanjen fortskrider på tre plan: i butiker som förbrukat mycket ström kartläggs de bakomliggande orsakerna till förbrukningen och rättas till, i nya butiker används mer miljövänlig teknik och dessutom fäster man i alla butiker uppmärksamhet vid små åtgärder som får strömförbrukningen att minska. Till exempel behöver rulltrappan gå endast när det finns kunder i butiken och butiks-belysningen kan under

▲ Stjärnhimlen i taket av ljusgården i Helsingforsvaruhuset består av energisparande LED-lampor.

olika årstider regleras med timer.

År 2009 uppgick vattenförbrukningen i koncernen till 199 673 kubikmeter, dvs. 2 procent mer än året innan. Merparten av vattnet förbrukas i varuhusens restaurang-, köks- och sanitetslokaler.

Heltäckande information om energiförbrukning vid utländska enheter är inte tillgänglig.

I rapporterna om energiförbrukning ingår inte bränsle som används i transport- och andra fordon. Stockmann har inte något betydande antal egna transportfordon. I Finland strävar bolaget efter att minska koldioxidutsläppen från bolagets bilar genom att betala dieselskatten på personalens tjänstebilar.

AVFALLSHANTERING (ton)

	Varuhusen, Finland			Varuhusen, utlandet			Lindex*			Hobby Hall*			Seppälä*			Totalt**		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Återvinnbart avfall																		
Energiavfall	993	1 185	1 233	-	-	1	27	24		22	55	59	14	23	28	1 055	1 286	1 320
Kartong	1 629	1 783	1 945	296	443	502	1 144	1 141		237	319	290	301	370	350	3 606	4 056	3 087
Papper	193	205	183	-	-	-	15	6		9	32	29	59	56	47	275	298	259
Plastfilm, glas	112	71	33	6	-	28	-	0		0	0	16	6	4	-	124	75	77
Metall	37	37	38	0	0	0	-	1		5	6	8		-	-	42	44	46
Bioavfall	2 081	1 917	1 754	194	158	95	-	-		10	9	10		15	15	2 285	2 099	1 873
Avstjälningsavfall																		
Blandavfall	420	362	357	3 318	3 608	3 176	-	3		7	20	29	9	9	9	3 754	4 001	3 570
Problemavfall	10	5	9	-	-	-	2	-		1	2	1		0	0	13	6	9
Totalt	5 475	5 565	5 552	3 813	4 209	3 800	1 187	1 174		291	442	440	388	476	449	11 153	11 865	10 241
Återvinning, %	92	93	93	13	14	16	100	100		97	95	93	98	98	98	66	66	65

I fall då exakt information inte funnits tillgänglig har mängden uppskattats. Återvinning, % = återvinnbart avfall / avfall totalt x 100. Återvinning = materialets återanvändning och utnyttjande av dess energiinnehåll.

* Lindex siffror omfattar huvudkontoret, kontoret i Partille samt distributionscentralet i Sverige. Hobby Halls siffror omfattar verksamheterna i Finland, dock inte kontorslokal i Duetto Business Park.

* Seppäläs siffror omfattar huvudkontoret och logistikcentralen.

** År 2007 utan Lindex.

ENERGIFÖRBRUKNING

	EI (MWh)			Värme (MWh)			Vatten (m3)		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Varuhusgruppen, Finland	62 375	58 318	61 224	28 241	18 554	19 073	109 906	113 987	119 253
Varuhusgruppen, utlandet	32 052	30 524	31 615	12 721	10 990	12 148	81 961	74 676	75 697
Lindex*	2 208	2 228		653	372		3 045	1 360	
Hobby Hall*	3 530	3 871	4 553	3 060	3 101	3 321	2 617	2 830	3 381
Seppälä**	977	1 054	1 153	912	1 226	753	1 424	1 927	2 191
Övriga	800	806	839	580	579	328	720	729	783
Totalt	101 943	96 801	99 384	46 167	34 821	35 623	199 673	195 509	201 305

* Lindex siffror omfattar huvudkontoret, kontoret i Partille samt distributionscentralet i Sverige. Hobby Halls siffror omfattar verksamheterna i Finland, dock inte kontorslokal i Duetto Business Park.

** Seppäläs siffror omfattar huvudkontoret och logistikcentralen.

År 2007 utan Lindex.

Socialt ansvar

PERSONAL

Stockmannkoncernens personal fortsatte att internationaliseras under 2009, då Lindex öppnade affärer i sitt nya verksamhetsland Slovakien. Av Stockmanns personal arbetar 52 procent, dvs. 7 683 personer (föregående år 8 072) utanför Finlands gränser. Antalet anställda vid koncernen uppgick vid slutet av 2009 till 14 836 (vid slutet av 2008 till 15 737).

Den allmänna ekonomiska nedgången återspeglades kraftigt även i rekryteringen, och därför har arbetstimmarna anpassats i alla verksamhetsländer för att motsvara efterfrå-

gan och kundflöde. Ny personal anställdes endast med synnerlig eftertanke i avgångnas ställe. Antalet anställda sjönk i alla länder med undantag av Litauen, Tjeckiska republiken, Ukraina och Slovakien. I dessa länder öppnade Lindex och Seppälä nya butiker.

I och med minskningen av efterfrågan har Stockmann i viss mån skurit ned på sina affärs- och administrativa verksamheter i flera länder, och till följd av dessa åtgärder blev man även tvungen att säga upp personal. På det hela taget har Stockmannkoncernen trots allt bevarat en god sysselsättningsnivå i sina olika verksamheter och man har strävat på alla sätt efter att minimisera omkostnaderna företrädesvis på annat vis än att skära ned på arbetsplatserna. De nya handlingssätten möjliggör även sparande.

Arbetsplatsbytet var 2009 minst i Baltikum, där den allmänna ekonomiska situationen och den betydande arbetslöshetsökningen återspeglades även i de anställda.

I Finland koncentrerades de personaladministrativa åtgärderna under 2009 i avsevärd utsträckning till att planera, förbereda och vid årsslutet även genomföra sammanläggningen av varuhusgruppens och Hobby Halls verksamheter. Detta inbegrep såväl att fysiskt flytta över arbetsplatser som att koppla samman olika processer, förfaringssätt och kulturer. Oy Hobby Hall Ab:s personal anställdes från och med början av 2010 som gamla arbetstagare i Stockmann Oyj Abp:s personal.

INTRODUKTION OCH UTVECKLING AV PERSONAL

Under 2009 satsade man på personalens kompetenshöjning med

stark uppmärksamhet på kostnadseffektivitet. Vid sidan av godkända program för långtidsutbildning utnyttjades i högre grad än tidigare lösningar genomförda med koncernens egna resurser.

I varuhusgruppen i Finland fortsattes utvecklingen av introduktionsförfarandet enligt planen genom att förnya de nya arbetstagarnas informationsdag och handbok. Även arbetshandboken för varuhusens teamledare har förnyats. På delikatessområdet har både introduktionsmodulerna och grundutbildningen i viktig kött- och fiskkunskap förnyats. Introduktionsprogrammet för personal som säljer produkter med åldersbegränsning har utökats med ett Åldersgränspass. Instruktion för smärtpåsestartade startade hösten 2009 och fortskrider i takt med att tekniken tas i bruk i varuhusen.

Till stöd för kvalitetsstyrning av kundtjänst och idéspredning har man anordnat verkstäder för varuhusens styrgrupper. I Helsingforsvaruhuset inleddes vid årsslutet 2009 ett omfattande program med syftet att utveckla kvaliteten på kundtjänst.

Till stöd för chefsarbetet vid de finländska varuhusen har man tagit fram en ny verksamhetsmall och arbetsverktyg för att effektivisera givandet av aktiv daglig respons. Dessutom startades utbildningen "Chef på Stockmann", vars syfte är att ge stöd åt att fungera som chef på Stockmanns sätt och att stärka kompetensen i de viktigaste arbetsrelationsfrågorna. Stockmann ingick även i pilotprojektet "Utbildning för närmaste chefer inom handeln", som är en del av Utbildningsstyrelsens försök med arbetsledarutbildning.

Under året har koncernens sammanträdesprocedurer effektiviserats genom att man har lyft fram telefonkonferenser som alternativ till konventionella sammanträden. Instruktion för ny teknik har skötts genom att utnyttja telefonkonferensteknik.

I Lindex butiker har man satsat på att göra företagets nya värden och visionen "En modeupplevelse i världsklass" kända och på att införliva dem i sin verksamhet. För att väcka kundernas intresse med hjälp av

visuella marknadsföringsmedel har man utbildat försäljningspersonalen för att stärka kompetensen i detta område,

och i butikerna har man lanserat nya verksamhetsmodeller. Denna verksamhet utvidgas 2010 till alla marknadsområden. Den nya ledarskapsmodellen, Leadership the Lindex Way, har skapats och introducerats för alla chefer. Hela personalen har sökt medel för att höja kostnadseffektiviteten.

På Lindex huvudkontor har man utbildat alla chefer och personal i att erhålla och ge respons, med målet att utveckla en ny responskultur. Utbildningen kommer att fortsätta i butikerna. Lindex inledde även ett intressant program tillsammans med välgörenhetsorganisationen "Mitt Liv". Huvudkontorets personal bjöds in som stödpersoner för unga flickor med invandrarbakgrund. Målet är att minska fördomarna i arbetslivet och ge invandrare bättre möjligheter att komma in i arbetslivet, att förhindra marginalisering, att utöka pluralismen på arbetsplatserna och att väcka unga kvinnors intresse till företagande. Programmet fortsätter under 2010.

På Hobby Hall har tyngdpunkten förutom arbetsintroduktion legat på att tillhandahålla information och kunskap som behövs i enskilda anställdas arbete. Personalens övergång till varuhusgruppen förbereddes genom att utarbeta ett introduktionsprogram, där man berättar om varuhusgruppens verksamhet och den nya arbetsmiljön.

Seppäläs försäljarutbildning Spirit anordnades i alla verksamhetsländer samtidigt och med samma innehåll. Istället för att som tidigare ha två årliga utbildningstillfällen anordnades under 2009 fem sådana. Utbildningen skedde i små grupper, och man fokuserade sig särskilt aktivt på ökat försäljningsarbete och försäljning av nyinkomna produkter.

På hösten 2008 fortsatte chefsutbildningsprogrammet Seppälä Super Leader Academy som riktar sig till lands- och regioncheferna i alla länder samt till butikshefarna i Ryssland. Seppälä Super Leader Handbook som sammanställts i anslutning till utbildningsprogrammet delades ut till alla butikshefer på de lokala språken. I materialet ingår Seppäläs ledningskoncept i skriftlig form. Syftet är att hjälpa butikshefarna i alla verksamhetsländer att leda försäljningen och personalen på Seppäläs sätt.

Ett nytt systematiskt introduktionsprogram för butikshefer togs fr.o.m. våren i bruk hos Seppälä. Nya butikshefer

i alla verksamhetsländer får av regioncheferna en chefsarbetsutbildning med samma innehåll. Butikshefarnas årliga chefsutbildningstillfällen anordnas lokalt i små grupper. Dessutom har landscheferna deltagit i uppträdandeutbildning. På Seppäläs huvudkontor fortsatte man studierna i ryska och förenhetligade praxisen för utvecklingssamtal.

SAMARBETE OCH JÄMLIKHET

Samarbetsverksamheten mellan Stockmanns affärsledning och personal inleddes i Finland redan år 1924, långt innan samarbetslagstiftningen trädde i kraft. Även samarbetsorganets namn – personalnämnden – härstammar från början av verksamheten.

I Finland har varje affärsenhet samt större arbetsplats en egen personalnämnd som behandlar frågor inom sitt verksamhetsområde i enlighet med samarbetslagen. Nämnderna sköter även arbetarskyddsdelegationernas uppgifter.

Representanterna för de lokala nämnderna bildar en koncernnämnd i Finland som sammanträder två gånger om året. Koncernnämnden behandlar ärenden som är gemensamma för enheterna i Finland, och vid varje möte ger Stockmanns verkställande direktör en översikt av koncernens ekonomiska situation och framtidsplaner. I de baltiska länderna arbetar personalnämnder enligt samma modell. Vid sidan av behandlingen av sina egna ärenden får personalnämnderna en motsvarande översikt av ledningen som berör hela koncernen.

Lindex har sitt eget internationella koncernsamarbetsorgan, European Works Council, vars verksamhet i Finland har integrerats i Stockmannkoncernens samarbetsverksamhet.

2009 har koncernens olika bolag av produktions- och ekonomiska skäl tvingats till samarbetsförhandlingar såväl i Finland som i andra länder. Det har inte gått att undvika uppsägningar, men man har i möjligaste mån strävat efter

PERSONALSTATISTIK 2009

	2009	2008	2007
Anställda 31.12	14 836	15 737	16 478
Antalet anställda i Finland 31.12	7 153	7 665	8 184
Antalet anställda i utlandet 31.12	7 683	8 072	8 294
De utlandsanställdas andel av hela personalen, %	52	51	50
Antalet anställda i medeltal	14 656	15 669	11 161
Personal omräknat till heltidsanställda, i medeltal	11 133	11 964	8 979
Personalens medelålder	35	34	33
Omsättning bland den fastanställda personalen i Finland, i medeltal %	15	15	14
Omsättning bland den rekryterade fastanställda personalen i Finland, %	7	15	14
Omsättning bland den avgående fastanställda personalen i Finland, %	11	16	14
Omsättning bland den fastanställda personalen i Ryssland, i medeltal %	40	65	76
Omsättning bland den fastanställda personalen i Baltikum, i medeltal %	19	43	56
Sjukfrånvaro, i Finland %	4,7	5,1	4,4
Heltidsanställda	4,5	4,9	4
Deltidsanställda	4,9	5,2	5
Andelen heltids-/deltidsanställda av personalen, %	44/56	46/54	44/56
i Finland	42/58	41/59	40/60
i utlandet	45/55	51/49	48/52
Personalkostnader, andel av omsättningen %	19,3	18,7	16
Rapporterade arbetsolycksfall på arbetsplatsen i Finland, st.	231	261	244

att föra över personalen till lediga platser vid koncernens olika avdelningar.

Samtliga bolag i Finland gör årligen jämlikhetsplaner som gör det lättare att med hjälp av olika index följa upp förändringar i personalstrukturen och att upprätta spelregler för olika situationer. Man använder även arbetsklimatenskäter samt som en del av dessa förfrågningar om jämställdhetsförhållanden, även om dessa undersökningar av kostnads-skäl inte gjorts under 2009.

Koncernens personal bestod 2009 av 86 procent kvinnor och 14 procent män. Bland de högre tjänstemännen var 74 procent kvinnor och 26 procent män. Andelen kvinnliga direktörer uppgick till 67 procent (65 procent år 2008). Av direktörerna som arbetade i Finland var 66 procent kvinnor (70 procent) och av de som arbetade i utlandet var 68 procent kvinnor (56 procent).

INCITAMENTSYSTEM

Majoriteten av de anställda vid koncernen omfattas av ett incitamentsystem. Incitamentsystemen för förmän och sakkunniga baserar sig på ekonomiska indikatorer och utvärdering av de personliga arbetsprestationerna. Gruppincitamentsystem tillämpas främst i övriga uppgifter.

År 2009 förtjänade personalen sammanlagt 4,4 miljoner euro i olika incitament. För optioner till nyckelpersoner år 2006 har därtill redovisats 0,3 miljoner euro i kostnader enligt standarden IFRS 2 för år 2009.

Ledningens incitamentsystem samt optioner till nyckelpersoner beskrivs på koncernens internetsidor www.stockmann.com. Detaljerad information om nyckelpersonernas optionsprogram ingår också i avsnittet "Aktier och aktiekapital" på årsberättelsens sida 41.

FÖRETAGSHÄLSOVÅRD

I varuhuset i Finland har företagshälsovårdstjänsterna anordnats såväl med hjälp av en egen arbetshälsostation som genom köpta tjänster. I Helsingfors betjänar personalen på den egna företagshälsostationen till största delen de anställda på varuhuset i hela huvudstadsregionen, och i övriga städer sköts företagshälsovården i form av köpta tjänster.

Hälsotillståndet och arbetsförmågan hos varuhusens personal var föremål för uppföljning och utredningar gjordes efter behov både individuellt och teaminriktat. Företagshälsovården var vid behov med om att stöda arbetstagarnas och teamens arbetshälsa och arbetstillfredsställelse. Systematiska utredningar och åtgärder i anslutning till kontroll av sjukfrånvaron fortsatte. Man förberedde sig med specialdirektiv inför H1N1-virusets ankomst, men viruset förorsakade inte märkvärdigt mer frånvaro än den vanliga säsongsinfluen-san.

Diskussionerna om arbetshälsan spelade en viktig roll i förverkligandet av principen om chefernas och företagshälsovårdens tidiga ingripande i syfte att förebygga frånvaron. Arbetstagarna hänvisades vid behov till olika typer av rehabiliteringar (Aslak, Tyk, olika diagnosbaserade rehabiliteringar). Förmännen till de anställda som genomgår rehabilitering deltog tillsammans med företagshälsovården aktivt i samarbetsdagarna för medicinsk rehabilitering i avsikt att fördjupa yrkeskunskaperna.

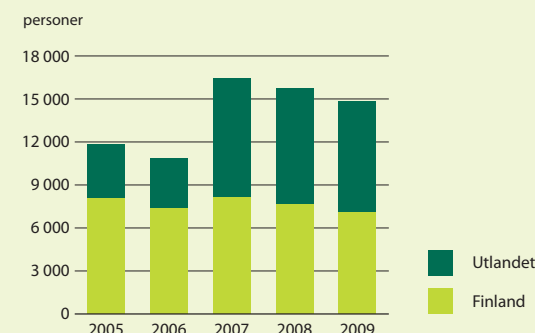
På Index i Finland fattades beslut om en harmonisering av företagshälsovårdstjänsterna med företagshälsovårdstjänsterna för koncernens övriga bolag i Finland, och den faktiska verksamheten inleddes som köpt tjänst i början av 2010.

På Seppälä fungerar företagshälsovården som köpt tjänst och man samarbetar intensivt med ansvarsläkare. Under 2009 fortsatte man hälsoundersökningarna av personer över 35 år och det gjordes arbetsplatsbesök på nya och renoverade avdelningar. Aslak-rehabiliteringarna fortsatte, liksom diskussionen om arbetshälsan. På huvudkontoret och logistikcentralen hade man hösten 2009 en gemensam första hjälpskurs.

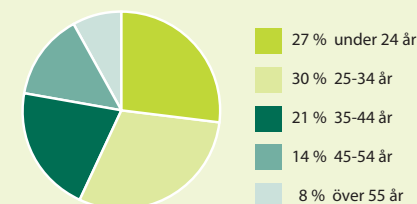
De vanligaste diagnoserna för sjukfrånvaron bland personalen i Finland var fortfarande infektioner i andningsvägarna samt sjukdomar i rörelseorganen.

Index i Sverige har som personalförmån även en hälsovårdsförsäkring som kompletterar grundskyddet. I Ryssland, Lettland och Ukraina kompletteras också den lokala hälsovården med frivilliga försäkringar. I Estland, Litauen, Tjeckien och Slovakien har personalen tillgång till statlig hälsovård.

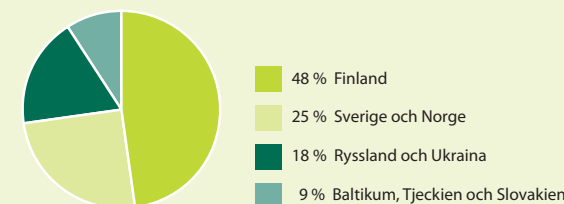
Personal vid årets slut 2005-2009

Personalens åldersstruktur 2009

Personalens fördelning per marknadsområde 2009

Ansvarsfull importhandel

Stockmanns sociala ansvar sträcker sig förutom till företagets egna anställda indirekt också till arbetsförhållandena för dem som är anställda i varuleverantörernas leveranskedja. Stockmannkoncernen har inga egna fabriker eller produktionsanläggningar, utan produkterna köps från varuleverantörer huvudsakligen i Europa och Asien. Som ett led i den ansvarsfulla verksamheten kräver Stockmann socialt ansvar av varuleverantörer i produktens produktionsprocess. Stockmann samarbetar aktivt med andra handelsföretag och -grupper i syfte att utveckla ansvarsfullhet i hela varuleveranskedjan.

Efter att Lindex 2007 övergått i Stockmanns ägo omvandlades Lindex inköpskontor i Kina, Hongkong, Indien, Bangladesh, Pakistan och Turkiet till inköpskontor för Stockmannkoncernens alla affärsenheter. Med hjälp av de egna inköpskontoren kan man effektivt övervaka hela leveranskedjan och kvaliteten på produkterna och det är lättare att försäkra att produktionen sker under godtagbara förhållanden. Samtliga inköpskontor har lokala inspektörer som övervakar iakttagandet av kraven genom att göra inspektioner vid fabrikerna. I de flesta fall informerar inspektören i förväg om inspektionsbesöken, men inspektioner görs också utan varsel.

Åtgärder som främjar ansvarsfull importhandel har varit föremål för målmedveten utveckling redan i flera år. Stockmann är med i nätverket för ansvarsfull importhandel som koordineras av Centralhandelskammaren. Medlemmarna i nätverket är butiksföretag, livsmedels-, kläd- och skotillverkare samt importörer. Stockmann har förbundit sig att befrämja de etiska principerna för ansvarsfull importhandel som nätverket har fastställt. Därutöver har Stockmann förbundit sig vid den internationella varuhusorganisationen IADS:s (International Association of Department Stores) principer för ansvarsfull importhandel. IADS:s principer motsvarar till stor del de principer som tillämpas av Centralhandelskammarens nätverk för ansvarsfull importhandel.

Stockmannkoncernen har sedan år 2005 varit medlem i

organisationen Business Social Compliance Initiative (BSCI), som är ett gemensamt samarbetsorgan för socialt ansvar och som utvecklats av europeiska företag och organisationer. BSCI styrs av Foreign Trade Association (FTA) i Bryssel.

BSCI har som målsättning att förbättra arbetsförhållandena i varuleverantörernas produktionsanläggningar samt göra övervakningen av varuleverantörer i riskländer entydigare och enhetligare. Det viktigaste i systemet är normerna för socialt ansvar, BSCI Code of Conduct, och revisionen av varuleverantörer utgående från kraven som framförs i normerna. Auditeringen, dvs. inspektionen av arbetsförhållanden, utförs av utomstående befulldäktade revisorer. BSCI-auditeringar utförs av samma certifieringsinstitut som gör SA8000-auditeringar och därför kan företaget, om det så önskar, gå vidare till SA8000-certifiering. En auditering som utförs av en utomstående oberoende revisor utgör en garanti för att systemet är transparent och pålitligt. Närmare information om BSCI:s handlingsätt finns på webbsidan www.bsci-eu.org.

Stockmanns affärsenheter tillämpar också förbindelsen "Commitment to Social Responsibility in Importing", som baserar sig på FN:s deklarationer och Internationella Arbetsorganisationen ILO:s avtal. När en varuleverantör undertecknar ett leverantörsavtal med en affärsenhet förbinder sig varuleverantören bl.a. att motverka utnyttjande av barnarbetskraft, tvångsarbetskraft och diskriminering i sin produktion samt garanterar arbetarna trygga arbetsförhållanden och en tillräcklig lön.

Stockmann är med som grundande medlem i organisationen Transparency Finland rf som främjar verksamhet som motverkar internationella mutor. Takorganisationen Transparency International har verksamhet i 90 länder. Koncernens kraftigt ökande internationella verksamhet ställer också utmaningar på verksamhet som bekämpar korruption. Stockmannkoncernens verksamhet i alla länder följer alltid koncernens grundvärden och instruktioner och iakttar lokala lagar och bestämmelser.

I Delikatessens sortiment finns endast ekologiska ägg samt ägg från frigående höns

Stockmann har fattat beslut att på Delikatessavdelningarna i de finländska varuhusen sälja endast ekologiska ägg och ägg från frigående höns. Kirsi-Marja Juvonen som ansvarar för inköp av hönsägg är särskilt stolt över att Stockmann är den första detaljhandelskedjan i Finland som slutar sälja burhönssägg.

”Jag läste för ett par år sedan om en engelsk affärskedja som hade fattat motsvarande beslut, och blev genast inspirerad av det. Förberedelserna för att avstå från burhönssägg påbörjades i princip redan då. Vi fattade ett beslut för kedjan på hösten 2009, när vi hade förvärvat oss om att tillgången av ekologiska ägg skulle räcka för alla Delikatessers behov i

Finland”, berättar Juvonen.

”Beslutet att sälja endast ekologiska ägg och ägg från frigående höns var lätt att fatta, eftersom kunderna på Stockmanns Delikatessavdelningar är föregångare i denna fråga. De uppskattar ekologisk mat och etiskt producerat livsmedel. Andelen ekologiska ägg och ägg från frigående höns i försäljningen var hög redan innan detta”, fortsätter Juvonen.

Nyheten har fått ett gott bemötande av kunderna på Stockmanns Delikatess. Förutom från kunderna har man även fått positiv respons från medborgarorganisationer.

Ägg från frigående höns härrör från golvhönsgårdar, där hönsen har möjlighet att röra sig på golvet, ta sig upp på sittpinnen, sprätta, picka och värpa i rede. Ekologiska hönsägg kommer från golvhönsgårdar som har förbundit sig vid tillverkningsvillkoren för ekologisk husdjursproduktion. Det får finnas högst 5 höns per kvadratmeter. På ekologiska hönserier matas hönsen huvudsakligen med ekologiskt foder och de har möjlighet att vistas utomhus då vädret tillåter.

EU kräver att från och med 2012 skall burarna på konventionella hönserier ändras till s.k. inredda burar. I inredda burar skall det finnas värprede, sittpinne och möjlighet till sandbad. Stockmann säljer inte ägg från hönserier med inredda burar.

Seppäläs plastkassar tillverkas av 100 % återvinningsmaterial

På Seppälä gick man över till att använda plastkassar av återvinningsmaterial på hösten 2009.

"Enligt den kundrespons som koncernen får är kassarnas miljövänlighet och ansvarsfulla alternativ viktiga för våra kunder. När vi förnyade plastkassans utseende ville vi även uppdatera råämnena på ett mer ansvarsfullt sätt. Vi är verkligen glada för att vår leverantör lyckades erbjuda oss ett alternativ till kassen helt av återvunnet material", berättar Seppäläs marknadschef Annu Pätälä.

"Vi tror att denna förnyelse verkligen har betydelse. På Seppälä betjänar man varje år miljoner kunder i sex olika länder. Åt de flesta av dem packar vi ned de köpta varorna i Seppäläs plastkassar. Genom att gå över till plastkassar tillverkade helt av återvunnet material bevarar vi de icke förnybara naturtillgångarna och minskar miljöpåverkningen från vår verksamhet", fortsätter Pätälä. Återvinningskassarnas miljöpåverkan minskar ännu mer om de används flera gånger och om de till slut även används som avfallspåse i hushållet.

► Seppäläs plastkassar är nu märkta med "100 % recycled material".

Lindex nya miljökod för renare vatten

Lindex samarbetar med ca 250 varuleverantörer på över 400 fabriker främst i Asien, men även i Europa. Lindex väljer sina varuleverantörer noggrant och övervakar deras verksamhet genom att regelbundet granska fabrikerna och anordna utbildningstillfällen bland annat för att förbättra arbetstagarnas förhållanden och uppmärksamma miljöfrågor.

Miljökraven i Lindex uppförandekod för leverantörer är i första hand riktade till fabriker som syr kläder. Den största miljöpåverkan i textilproduktionen förorsakas dock i våtprocesser, som t.ex. färgning, tryckning och tvättning. Därför började Lindex 2009 använda en ny miljökod som klassificerar leverantörer som har våtprocesser i grönt, gult eller rött beroende på hur väl de uppfyller Lindex miljökrav. Leverantörerna får skriva under ett avtal där de bl.a. förbinder sig att uppfylla krav på vattenrening, vattenprovtagning, analyser och kemikaliehantering samt på gränsvärden för utsläpp. Vid behov inkluderas i avtalet åtgärder som krävs för att flytta upp leverantören i Lindex ranking. Några av de största leverantörernas underleverantörer har frivilligt velat införa miljögranskning på sina fabriker.

"Varuleverantörerna är väldigt samarbetsvilliga, de är öppna och vill förbättra sitt arbetssätt. Vi har också märkt att leverantörernas miljömedvetande har ökat under projektets gång", berättar Ingela Lind, projektledare för miljökoden på Lindex. De vanligaste bristerna är avsaknad av skriftliga direktiv och hantering av problemavfall. I Bangladesh och Kina är lagring och hantering av kemikalier samt en bristfällig användning av skyddsutrustning fortfarande ett problem.

Lindex egna lokala inspektörer kontrollerar att kraven uppfylls. De utbildar varuleverantörer och sprider miljökunskap. Under 2010 inleds tillsammans med leverantörerna ett gemensamt utbildningsprojekt, vars mål är att åtgärda de vanligaste bristerna.

Till exempel är miljö- och vattenföroreningen från textiltillverkningen i Bangladesh ett stort problem. Hanteringen av orenat vatten, avfall och slam måste förbättras, och många fabriker ägnar begränsad uppmärksamhet åt miljömedvetenhet och miljöfrågor. En av Lindex leverantörer som färgar och trycker tyg har tagit sig från den röda nivån till den gula. Leverantören har varit med i ett miljöprojekt som Lindex har genomfört tillsammans med lokala organisationer. Leverantören byggde under ett års tid en vattenreningsstation och samtidigt växte intresset för miljöarbete även i andra delområden. Målet är att fortsätta arbetet för att nå den gröna nivån.

Lindex långsiktiga arbete i Bangladesh belönades förra året, när bolaget tog emot Bangladesh klädtillverkarförening BGMEA:s pris för sitt arbete för utvecklingen av näringslivet, miljön och samhällsansvaret i landet.

BILAGA:

GÄLLANDE BESTÄMMELSER

Under de senaste åren gjordes ändringar i miljöbestämmelserna, vilket krävde uppföljning samt praktisk planering och förberedelser.

Producentansvar gällande batterier och ackumulatorer trädde i kraft i Finland i september 2008 genom statsrådets förordning om batterier och ackumulatorer 422/2008. Affärer som säljer batterier och ackumulatorer är nu skyldiga att ta emot förbrukade batterier och ackumulatorer från konsumenterna. Batterier och ackumulatorer måste också uppfylla de i förordningen fastställda kraven.

Det riksomfattande systemet för returplastflaskor med pant startade i Finland i januari 2008. Systemet baserar sig på lagen om accis på vissa dryckesförpackningar och statsrådets förordning om retursystem för vissa dryckesförpackningar. För att genomföra systemet grundade bryggerierna och företagen inom handelsbranschen Suomen Palautuspakkaus Oy (PALPA). Återvinningssystemets grundidé är mångsidighet: återvinningen gäller alla typer av dryckesförpackningar. Syftet med systemet är att minska uppkomsten av avfall och deposition av det på avstjälningsplatser eller för energibruk.

Stockmann följer de nationella myndigheternas anvisningar vid verkställandet av EU:s förordning om biprodukter, vilket just nu innebär att föra statistik över mängden obearbetat animaliskt avfall och övrigt animaliskt avfall samt rapportering till behörig myndighet (EVIRA). Förordningen om biprodukter avser att skydda folkhälsan och djurens hälsa genom att skapa krav på animaliska biprodukter som eventuellt innehåller smittämnen.

EU:s kemikalieförordning REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals, EG Nr 1907/2006) trädde i kraft 1.6.2007. En förordning om förverkligande av ett system för enhetlig klassificering och märkning av kemikalier (GHS) är även under beredning. Stockmann-koncernens affärsenheter kräver av varuleverantörerna att produkterna uppfyller alla kraven i förordningen REACH. Produkterna får bland annat inte innehålla över 0,1 procent av sådana ämnen som finns på listan över ämnen som inger mycket stora betänkligheter och inte heller sådana mängder förbjudna eller begränsade ämnen som överskrider gränserna. Produkternas säkerhetsdatablad lagras centralt på intranätet, där de är tillgängliga för affärerna och kan delas ut till konsumenterna vid behov. Vidare har affärerna fått instruktioner om hur de skall besvara konsumenternas eventuella frågor om kemiska ämnen som ingår i produkterna.

I syfte att trygga kundsäkerheten följer Stockmann upp EU:s anmälningar om produktfel såväl gällande livsmedel (s.k. RASFF-anmälningar) som gällande övriga konsumtionsvaror (RAPEX-anmälningar). De ovannämnda anmälningarna om produktfel omfattar såväl EU:s interna handel som produkter och tillbehör som importeras utanför EU. Deras syfte är att så snabbt som möjligt informera om produkter som förorsakar risk för konsumenternas hälsa och säkerhet. Detaljhandeln har ett centralt ansvar för att förhindra sådana produkter från att komma in på marknaden.

Ytterligare information om samhällsansvar:

The Better Cotton Initiative (BCI): www.bettercotton.org
 The Business Social Compliance Initiative: www.bsci-eu.org
 Forest Stewardship Council (FSC): www.fsc.org
 International Association of Department Stores: www.iads.org
 Organic Exchange: www.organicexchange.org
 Förpackningsbranschens Miljöregister PYR Ab: www.pyr.fi
 SER-Tuottajayhteisö ry (SERTY): www.serty.fi
 Suomen Palautuspakkaus Oy PALPA: www.palpa.fi
 Transparency International: www.transparency.org

STOCKMANN

Alexandersgatan 52 B
PB 220
00101 HELSINGFORS
Tel. (09) 1211
www.stockmann.com